

GESCHILLENINSTANTIE VERLOSKUNDE

Beslissing naar aanleiding van het op 2 september 2022 in behandeling genomen geschil tussen:

A,
wonende te C,
klaagster,

en

B,
gevestigd te C,
verweerster.

1. De procedure

Klaagster heeft bij de hiervoor aangestelde klachtenfunctionaris een klacht ingediend over het plaatsen van een spiraal. Deze klacht betrof de zorgverlening door verloskundige D, werkzaam bij verloskundigenpraktijk B. De verloskundige heeft schriftelijk op de klacht gereageerd. Naar aanleiding van de inhoud van de klacht en de reactie van de verloskundige heeft de klachtenfunctionaris getracht de opinie van een deskundige te verkrijgen. Dit is niet gelukt. De klachtprocedure is vervolgens op 21 juli 2022 afgerond. De afloop was voor klaagster onbevredigend.

Klaagster heeft zich op 31 juli 2022 tot de Geschilleninstantie Verloskunde gewend met een verzoek tot geschilbeslechting. Klaagster heeft in dit verband het griffiegeld van € 50,- betaald. Verloskundigenpraktijk B is bij de Geschilleninstantie Verloskunde aangesloten. Klaagster en genoemde verloskundigenpraktijk zijn hiermee overeengekomen hun geschil bij bindend advies door de Geschilleninstantie Verloskunde (verder te noemen: de geschilleninstantie) te laten beslechten. Het geschil is op 2 september 2022 in behandeling genomen.

De geschilleninstantie heeft in dat verband kennisgenomen van de volgende stukken:

- de geschilmelding met de bijlagen;
- de onderbouwing van de gestelde schade;
- het verweer met de bijlage;
- de mail van klaagster van 6 oktober 2022.

De mondelinge behandeling van het geschil heeft plaatsgevonden op 26 oktober 2022. Partijen waren aanwezig, verweerster in de persoon van verloskundige D.

2. Waar gaat het geschil over en wat is de beslissing?

2.1 Verloskundige D, werkzaam bij verloskundigenpraktijk B, heeft op 25 januari 2022 geprobeerd bij klagster de al aanwezige, vijf jaar oude, spiraal te verwijderen alvorens een nieuwe te plaatsen. Toen dit niet lukte, heeft de verloskundige de nieuwe spiraal geplaatst zonder verwijdering van de oude. Volgens de verloskundige kan dit geen kwaad mits de oude geen klachten geeft, en is dit met klagster besproken. Klagster is het daar niet mee eens. Zij wil een schadevergoeding.

2.2 De geschilleninstantie komt tot de conclusie dat de verloskundige onzorgvuldig heeft gehandeld en dat verloskundigenpraktijk B een schadevergoeding moet betalen. De geschilleninstantie licht dat hierna toe.

3. Wat is er precies gebeurd?

3.1 Bij klagster, geboren in 1980, is op 30 november 2016 een (mirena) spiraal geplaatst. Klagster heeft op 8 december 2021 verloskundigenpraktijk B verzocht om een nieuw (mirena) spiraal te plaatsen.

3.2 Verloskundige D is werkzaam bij genoemde praktijk. Zij heeft in 2015 haar opleiding tot het plaatsen van een spiraal afgerond. Daarna heeft zij tien nascholingscursussen gevolgd.

3.3 Genoemde verloskundige heeft op 25 januari 2022 geprobeerd om de oude spiraal bij klagster te verwijderen. Dit lukte niet. De verloskundige heeft daarom een doorverwijzing naar de gynaecoloog voorgesteld en tevens geopperd de oude te laten zitten en er een nieuwe spiraal bij te plaatsen. Klagster heeft voor deze laatste optie gekozen. Van een en ander heeft de verloskundige de volgende aantekening gemaakt: '25-01-2022: mirena niet te verwijderen, wel zichtbaar op de echo, uitgebreid overleg gehad over de voors en tegens om deze mirena te laten zitten, afspraak bij de gyn om de oude te laten verwijderen of een nieuwe erbij te plaatsen (eerdere zelfde casus gehad en de gyn zei dat een tweede erbij geen kwaad kan mits ze geen klachten heeft) nieuwe mirena ingebracht lotnummer (...)'

De verloskundige heeft vervolgens de declaratie naar de zorgverzekeraar gestuurd.

3.4 Omdat klagster last kreeg van hoofdpijn en twijfels kreeg over de optie van een nieuw spiraal zonder de oude te verwijderen, heeft zij bij ziekenhuis E navraag gedaan. De assistente die klagster aan de telefoon kreeg vertelde haar de

mogelijkheid tot bijplaatsing van een nieuw spiraal zonder verwijdering van de oude niet te kennen. Zij adviseerde klaagster een doorverwijzing naar de gynaecoloog te vragen. Klaagster heeft daarom begin februari 2022 contact opgenomen met de huisarts (i.o.). Omdat deze huisarts ook niet bekend was met de mogelijkheid van het plaatsen van een tweede spiraal, heeft deze contact gezocht met de dienstdoende gynaecoloog van ziekenhuis E. Deze gaf eveneens het advies een afspraak te maken op de polikliniek, omdat een tweede spiraal erbij plaatsen geen bekende gang van zaken was.

- 3.5 In verband met de kosten voor een afspraak bij de gynaecoloog heeft de (eigen) huisarts van klaagster op 7 februari 2022 eerst zelf getracht de oude spiraal te verwijderen. Dat lukte niet. Wel heeft hij de nieuwe spiraal verwijderd. De huisarts heeft de volgende aantekening gemaakt:

'IUD verwijderd (hoogstwaarschijnlijk de recent geplaatste), draadjes 2^e (oude) IUD helaas niet gelukt te vinden (...). Pte overweegt deze spiraal te laten zitten tot nov. '22 (dan 6 jaar in situ), dan evt opnieuw poging deze te laten verwijderen door HA en anders door gynaecoloog. Zal nog nagesprek gaan voeren met verlosk.'

- 3.6 Na het verwijderen heeft de huisarts de verloskundige gebeld. In dat gesprek is gesproken over de vervangingsregeling. Deze regeling houdt in dat vrouwen na een mislukte plaatsing of een expulsie van een spiraal binnen zes maanden, kosteloos een vervangend spiraal kunnen aanvragen. Hiervoor is nodig dat het spiraal wordt opgestuurd. In het geval van klaagster kon geen aanspraak worden gemaakt op de regeling; de huisarts heeft de verwijderde spiraal niet bewaard.
- 3.7 Op 28 september 2022 heeft de gynaecoloog de oude spiraal verwijderd.

4. Wat houdt het geschil in?

Het geschil heeft betrekking op het op 25 januari 2022 plaatsen van een nieuw spiraal zonder verwijdering van de oude en de manier waarop klaagster over deze optie is gecounseld.

Klaagster verlangt van de geschilleninstantie dat bij bindend advies wordt vastgesteld dat de verloskundige onzorgvuldig heeft gehandeld en dat haar klacht over het handelen dus gegrond is. Klaagster verlangt voorts van de geschilleninstantie dat wordt vastgesteld dat zij recht heeft op een schadevergoeding van € 147,47 ter zake van de kosten van de spiraal en van € 68,66 ter zake van het plaatsen van de spiraal alsmede op een vergoeding van € 500,- voor de spanning en frustratie van de afgelopen tijd (sinds 25 januari 2022). Klaagster wil ook dat het griffiegeld aan haar wordt terugbetaald.

5. Wat is het verweer?

De verloskundige heeft de klacht en de daaraan ten grondslag gelegde stellingen bestreden. Voor zover nodig wordt daarop hieronder ingegaan.

6. Wat zijn de overwegingen van de geschilleninstantie?

6.1 Tussen klaagster en de verloskundige is – kort gezegd – in geschil of de verloskundige op 25 januari 2022 binnen de grenzen van een redelijk bekwame beroepsuitoefening is gebleven door een nieuw spiraal te plaatsen zonder verwijdering van de oude en door de manier waarop klaagster is gecounseld. De geschilleninstantie zal deze vraag door een beoordeling van het handelen van de verloskundige beantwoorden. Daarbij kijkt de geschilleninstantie naar de voor verloskundigen geldende beroepsnormen en de stand van de wetenschap. Tegen de achtergrond van de aard van het geschil is in dit geval vooral de NHG-standaard Anticonceptie (M02) (met bijlage 'procedure plaatsen spiraal') relevant. Hoewel de NHG-standaarden primair voor huisartsen zijn geschreven, is algemeen aanvaard dat deze standaard wat anticonceptie betreft, ook de standaard voor verloskundig handelen weergeeft.

6.2 De beroepsnormen en de stand van wetenschap in verband bezien met het handelen van verloskundige D, stelt de geschilleninstantie vast dat het bijplaatsen van een nieuw spiraal zonder verwijdering van de oude niet tot het goede gebruik behoort. Integendeel, het is een ongebruikelijke gang van zaken die door producenten en gynaecologen in algemene zin wordt afgeraden. De NHG-standaard rept evenmin over de optie; zij gaat uit van *vervanging* van de spiraal (zie pagina's 25, 32 en 154). Dat verloskundige D op een nascholingscursus van een gynaecoloog heeft vernomen dat bijplaatsing zonder verwijdering van de oude mogelijk is, moge zo zijn maar maakt niet dat de geschilleninstantie het goede gebruik in een ander daglicht ziet en het niet als norm ziet of mag zien. De geschilleninstantie kent die casus niet, weet de details er niet van en bovendien maakt één zaak nog niet dat een bepaald uitgangspunt wijzigt.

6.3 Zelfs al zou het goede gebruik niet als norm mogen worden gezien en zelfs al zou de verloskundige gevolgd kunnen worden in haar stelling dat het bijplaatsen van een spiraal zonder verwijdering van de oude een reële optie is, dan nog volgt de geschilleninstantie de verloskundige niet in haar stelling dat zij zorgvuldig heeft gehandeld omdat zij klaagster op dat punt goed gecounseld heeft en klaagster dus goed geïnformeerd en weloverwogen voor bijplaatsing van de spiraal heeft gekozen. Voor dat oordeel van de geschilleninstantie is relevant dat verloskundige D op de zitting, desgevraagd, heeft verteld dat counseling plaatsvond op het moment dat klaagster op de behandelbank lag en duidelijk was

dat verwijdering van de eerste spiraal niet lukte. Een zorgvuldige gang van zaken had hieruit bestaan dat de verloskundige de poging tot verwijdering had gestaakt, klaagster zich had aangekleed en daarna in alle rust besproken was welke reële opties klaagster had. Daarbij zou er geen belemmering zijn geweest klaagster te wijzen op de voorkeur een gynaecoloog te consulteren. Klaagster had erover kunnen nadenken en de verloskundige had nog navraag kunnen doen; er was geen enkele noodzaak tot directe plaatsing van de spiraal (de oude was nog werkzaam tot november 2022).

6.4 Een en ander leidt tot de conclusie dat de geschilleninstantie de klacht van klaagster gegrond acht. Verloskundigenpraktijk B in de persoon van verloskundige D, heeft ten aanzien van klaagster verwijtbaar onjuist gehandeld door zonder verwijdering van de oude, een nieuw spiraal te plaatsen, danwel klaagster onvoldoende zorgvuldig te counselen. In beide gevallen komt zorgvuldig handelen erop neer dat de oude spiraal zou zijn verwijderd waarna de nieuwe spiraal (op termijn) zou zijn geplaatst voor een nieuwe periode van – naar verwachting – vijf tot zes jaar.

6.5 De conclusie brengt met zich dat er een grondslag bestaat voor een schadevergoeding. Klaagster heeft in dat verband gesteld door het onjuist handelen schade te lijden bestaande uit de geplaatste maar weer verwijderde spiraal en de spanning en frustratie nadien. Klaagster heeft in dat verband ter zitting uitgelegd dat de verloskundige niet coöperatief was en klaagster maanden met de kwestie in haar maag heeft gezeten, 'heeft moeten vechten'. Klaagster vraagt aldus te bepalen dat verloskundigenpraktijk B de spiraal en de plaatsing ervan moet vergoeden en dat haar een bedrag moet worden betaald ter zake van immaterieel leed, groot € 500,-.

De geschilleninstantie acht dit verzoek grotendeels toewijsbaar; de kosten van de spiraal ad € 147,47 en het plaatsen ervan ad € 68,66 (waarvan bewijs is overgelegd) zijn nodeloos gemaakt – klaagster heeft er geen profijt van gehad – en het is in voldoende mate duidelijk geworden dat klaagster de afgelopen tijd als zeer frustrerend heeft ervaren. Dit is door de verloskundigenpraktijk ook niet bestreden. De geschilleninstantie begroot de schade van die immateriële schade op € 300,-. Dit is lager dan klaagster heeft gevraagd. De geschilleninstantie heeft evenwel rekening gehouden met het feit dat rechters een bedrag van € 500,- (en hoger) doorgaans alleen toekennen voor ernstiger gevolgen dan het door klaagster gedeide ongemak. Tegelijkertijd wil de geschilleninstantie het ongemak van klaagster niet ontkennen door een vergoeding af te wijzen.

6.6 De geschilleninstantie ziet in hetgeen is beslist tot slot aanleiding voor een terugbetaling van het griffiegeld.

7. De beslissing

De Geschilleninstantie Verloskunde stelt bij bindend advies vast dat:

- de klacht inhoudende dat verloskundigenpraktijk B in de persoon van verloskundige D op 25 januari 2022 jegens klaagster onzorgvuldig heeft gehandeld door die datum een nieuw spiraal te plaatsen zonder verwijdering van de oude, gegrond is;
- klaagster schade heeft geleden ten belope van € 516,13;
- verloskundigenpraktijk B aan klaagster voor 15 december 2022 een bedrag van € 516,13 moet betalen op een door klaagster aan verloskundigenpraktijk B op te geven rekeningnummer;
- verloskundigenpraktijk B aan klaagster het griffiegeld van € 50,- moet betalen op een door klaagster aan verloskundigenpraktijk B op te geven rekeningnummer.

Aldus beslist op 15 november 2022 door:

mr. dr. R.P. Wijne, voorzitter,

H.C. Baerveldt en S.L.J. Valk, leden-verloskundigen,

M.D. Koolstra en B.M.H. Raadsen Tielenius Kruijthoff, leden op voordracht van de cliëntenorganisatie,

bijgestaan door E. van Mackelenbergh, secretaris.